

lep!

Joke van Leeuwen

Jan van den Bout

lep! is het verhaal van Warre die op een dag een vreemdsoortig vogeltje vindt: een wezentje dat het midden houdt tussen een vogeltje en een meisje. Warre en zijn vrouw Tine besluiten het wezentje, dat ze Viegeltje dopen, te houden en op te voeden. Al snel lopen ze tegen problemen op. Het wezentje heeft een spraakgebrek (het kan alleen de klinker 'ie' uitspreken, vandaar voor dit vogelachtig wezen de naam 'Viegeltje'), en netjes eten met twee vleugeltjes valt ook niet mee. Tijdens een sanitaire stop in een restaurant gebeurt het onvermijdelijke: de 'vogel' is plotsklaps gevlogen, en wel door het dakraam van het toilet.

Warre en eega hebben grote moeite met het plotselinge vertrek van Viegeltje. Ze heeft niet netjes afscheid genomen, terwijl zij het wezentje toch zo geleerd hadden om zich fatsoenlijk te gedragen. Ze gaan dan ook op zoek naar Viegeltje. Op miraculeuze wijze komen ze in contact met het meisje Loetje, bij wie Viegeltje een tijdje gebivakkeerd heeft, maar Viegeltje is ook van Loetje op dezelfde wijze vertrokken als van Warre en Tine. Ook Loetje heeft grote moeite met Viegeltjes plotselinge vertrek, en gedrieën vervolgen ze hun zoektocht. Enige tijd later wordt het gezelschap nog aangevuld met een 'redder', die ten onrechte in de mening verkeert dat een kind, dat hij probeerde te redden van een flatgebouw, door een roofvogel is meegenomen. Het kind was namelijk Viegeltje, die simpelweg van het flatgebouw was weggevlogen. Op hun zoektocht vinden ze Viegeltje's blauwe jas, het welk voor ieder van hen aanleiding is om verschillende scenario's te bedenken over wat er met Viegeltje kan zijn gebeurd.

Het bonte gezelschap belandt vervolgens in een 'horstel', een hotel om te herstellen. Zeer gemakkelijk is de beschrijving van dit 'herstellingsoord', bedoeld voor mensen die ergens heel moe van zijn geworden. Het 'horstel' heeft verschillende afdelingen. Zo is er een afdeling voor mensen die last hebben van vervelende gedachten waar ze graag van verlost zouden zijn. Ook is er een afdeling voor mensen die almaar denken dat ze mislukken, en die vervolgens aangepakt worden met positieve prietpraat. De beschrijving van het 'horstel' is goed te lezen als een parodie op sommige hedendaagse uitwassen in de geestelijke gezondheidszorg, maar dat zal niet het primaire oogmerk geweest zijn van de schrijfster, die immers schrijft voor het jonge lezerspubliek.

Uiteindelijk vindt Loetje Viegeltje in het 'horstel' en zij meldt dit aan Warre, Tine en de redder. Deze zijn echter zo geïnvolveerd geraakt in de diverse therapeutische activiteiten binnen het 'horstel' dat ze Viegeltje straal vergeten zijn ('alles was zo knussig hier, dat ik nergens anders meer aan dacht', zegt Tine). Na overdreven uitvoerig afscheid genomen te hebben van hun afdeling ('We zijn altijd welkom bij iedereen daar'), gaan ze naar de kamer waar Viegeltje is. Die is echter net daarvoor wederom weggevlogen. Door het lange afscheid nemen hebben ze weer geen gedag kunnen zeggen aan Viegeltje.

Uiteindelijk vinden ze Viegeltje alsnog. Ze is echter aangeschoten door een schot hagel, maar gelukkig herstelt ze voorspoedig. Warre en Tine zien in dat het beter voor Viegeltje is dat ze haar eigen weg gaat, en besteden op gepaste wijze aandacht aan het afscheid. Zo maken ze een

uitgebreid afscheidsdiner. De ochtend daarna vliegt Viegeltje weg. Ze hebben er nu wel vrede mee.

Iep! is een boek dat niet alleen over afscheid, maar ook over bindingen gaat. Op subtiele wijze wordt duidelijk gemaakt dat alvorens je afscheid kunt nemen, je ergens aan gehecht moet zijn. Als Warre aan zijn vrouw Tine vraagt of het achteraf beschouwd niet beter was geweest het wezentje niet mee naar huis te nemen, antwoordt zij dat hij er juist goed aan gedaan heeft: 'Anders had ik niet geweten wat ik miste. Dat dacht ik wel eens: wat mis ik toch?'. Hoewel nergens in het boek van enige moralisering sprake is, lijkt de terechte boodschap toch te zijn dat het van belang is op een expliciete en doorleefde wijze afscheid te nemen van anderen. De schrijfster formuleert deze boodschap op een terloopse, maar tegelijkertijd zeer directe en heldere wijze (zoals: 'Omdat het helpt als je dag kunt zeggen').

Daarnaast lijkt er in het boek nog een tweede manier beschreven te worden die kan bewerkstelligen dat men over een verlies heenkomt. Ik doel hierbij op de hierboven al gereleveerde gemakkelijke scène waar Warre, Tine en de redder zodanig bevangen zijn geraakt in kleffe groepsprocessen binnen het 'horstel', dat ze Viegeltje eenvoudigweg vergeten zijn. Of de schrijfster dit echt als een tweede geëigende manier van afscheidnemen bedoeld heeft, lijkt echter niet waarschijnlijk. Hoe dit ook zij, Joke van Leeuwen heeft een prachtig kinderboek geschreven dat sinds de verschijning in 1997 terecht al enkele malen herdrukt en meerdere malen onderscheiden is.